

Sygn. akt: I C 142/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Biskupcu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Ewa Sotko-Polak
Protokolant:	sekretarz sądowy Aneta Rozberg

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2020 r. w Biskupcu

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. B.**

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o ustalenie

Ustala , iż do dnia 01 czerwca 2017 roku M. B. nie miała obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w stosunku do pojazdu marki S. (...), rok produkcji 2006, o numerze rejestracyjnym (...), numer VIN (...) (uprzedni numer VIN (...)).

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 marca 2019 roku powódka **M. B.** wniosła o ustalenie spełniania lub nieistnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia pojazdu marki S. (...) o nr rej. (...).

W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż posiadany przez nią pojazd marki S. (...) o nr rej. (...) został skradziony na terenie Niemiec. W toku postępowania karnym ustalono, iż pojazd ten posiadał zmieniony numer na tablicy znamionowej. W następstwie tego ustalenia, powódka w dniu 18 sierpnia (...) wystąpiła do Starostwa Powiatowego w O. z wnioskiem o wydanie decyzji uchylającej decyzję o rejestracji w/w pojazdu i postanowieniem z dnia 24.09.2015. wniosek został pozytywnie rozpoznany. Następnie wyrokiem Sądu Rejonowego w Biskupcu z dnia 27.04.2017 r. ustalono, iż M. B. jest właścicielem w/w pojazdu o ostatnim numerze identyfikacyjnym (...). Wyrok ten uprawomocnił się 19.05.2017r. i w dniu 29.05.2017 r. Starosta (...) wydał decyzję KT-I.5410.1988.2017 na mocy której nadano cechy identyfikacyjne nadwoziu /ramie (...). Po otrzymaniu decyzji powódka w dniu 30.05.2017r. w (...) w B. w posiadanym pojeździe zamontowała tabliczkę zastępczą z nowymi cechami identyfikacyjnymi i następnego dnia zawarła polisę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Wskazała, iż pozwany niezasadnie stanął na stanowisku , iż umowę ubezpieczenia OC przedmiotowego pojazdu winna zawrzeć niezwłocznie po uprawomocnieniu się wyroku ustalającego jej prawo własności (pozew k. 3-5, k. 28).

Pozwany **Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W.** w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu wskazał, iż obowiązek ubezpieczenia w zakresie OC posiadaczy pojazdów w mechanicznych wynika z art. 23 ust. 1 w zw. z art. 29 ust. 1 pkt 1 ustawy ciąży na każdym z posiadaczy zarejestrowanego pojazdu - stan techniczny i charakter jego użytkowania nie mają znaczenia dla spełnienia obowiązku ubezpieczenia. W konsekwencji pozwany uznał, iż zasadnie obciążył powódkę opłatą w wysokości 2.000 zł albowiem okres pozostawiania bez ubezpieczenia OC był krótszy niż 14 dni (odpowiedź na pozew k. 37-38).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2015 r. w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez Komisariat Policji w B. pod sygn.akt RDS-339/14, Ds.734/14 został uznany za dowód rzeczowy samochód osobowy marki S. (...), częściowo zdemontowany, bez tablic rejestracyjnych o pierwotnym nr VIN: (...) oraz nr rej. B- (...) z aktualnie przerobionym numerem VIN : (...), albowiem pojazd ten w okresie 11-13 września 2011 roku został skradziony na terenie Niemiec (okoliczność bezsporna, postanowienie k. 11, k. 12-13).

M. B. w dniu 18 sierpnia 2015 r. złożyła do Starosty (...) wniosek o wydanie decyzji uchylającej decyzje o rejestracji pojazdu marki S. (...) o nr identyfikacyjnym VIN (...), pod numerem (...) oraz potwierdzonego wydaniem dowodu rejestracyjnego serii DR/BAI (...) w dniu 08.12. (...). Postanowieniem z dnia 24 września 2015 roku Starosta (...) wznowił z urzędu postępowanie w sprawie zarejestrowania pojazdu marki S. (...) o numerze identyfikacyjnym VIN (...) rok produkcji 2006, pod numerem (...) oraz potwierdzonego wydaniem dowodu rejestracyjnego serii DR/BAI (...) w dniu 08 sierpnia 2012 r., z upoważnienia Starosty (...) na rzecz M. B. (okoliczność bezsporna, postanowienie k. 14).

Następnie decyzją z dnia 12 listopada 2015 r. (KT.R.5410. (...).2012.JL) Starostwa (...) uchylił decyzję Or.III.RP.5410. (...).2012.JL z dnia 08 sierpnia 2012 r. o zarejestrowaniu pojazdu marki S. (...) o numerze identyfikacyjnym VIN (...), rok produkcji 2006 r., pod numerem (...) oraz potwierdzonego wydaniem dowodu rejestracyjnego serii DR/BAI (...) w dniu 08 sierpnia 2012 roku z upoważnienie Starosty (...) na rzecz M. B., równocześnie odmówiono zarejestrowania przedmiotowego pojazdu, na który wydano dowód rejestracyjny serii DR/BAI (...) (decyzja k. 15-16).

W dniu 27 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Biskupcu w sprawie o sygn.akt I C 2/16 wydał wyrok, w którym ustalił, iż M. B. jest właścicielką samochodu osobowego marki S. (...) nr identyfikacyjny (...), ostatni nr rej. B- (...) dnia 19 czerwca 2015 r.. Wyrok uprawomocnił się dnia 19 maja 2017 roku (odpis wyroku k. 17).

Decyzją z dnia 29 maja 2017 r. Starosta (...) nadał cechy identyfikacyjne na nadwoziu/ ramie (...) (decyzja k. 7).

Następnego dnia przy pomocy S. M., pojazd marki S. (...), został przewieziony na lawecie z miejsca zamieszkania M. B. tj. Tłokowa do (...) w B. (okoliczność bezsporna, oświadczenie k. 48).

W dniu 30 maja 2017 r. w (...) w B. zostało przeprowadzone badanie techniczne przedmiotowego pojazdu i wykonano tabliczkę i numer nadwozia/ramy (zaświadczenie k. 8-9).

Po przeprowadzonym badaniu technicznym M. B. zawarła z (...) S.A. V. (...) w dniu 31 maja 2017 roku umowę ubezpieczenia OC i AC samochodu osobowego marki S. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2006r. o nr VIN (...) umowa ubezpieczenia (umowa k. 10). Następnie w dniu 01 czerwca 2017 r. zarejestrowała w Starostwie Powiatowym w O. w/w pojazd pod numerem rejestracyjnym (...) (kopia dowodu rejestracyjnego k. 6).

W okresie od 2015 roku do 01 czerwca 2017 roku M. B. nie wprowadziła do ruchu w/w pojazdu, który stał w garażu w jej miejscu zamieszkania (okoliczność wskazana przez powódkę, a nie zaprzeczona przez pozwanego).

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny uznał, iż M. B. w dniu 19 maja 2017 r. stała się właścicielką pojazdu marki S., i wpraw przepisem umowę ubezpieczenia zawarła dopiero w dniu 31.05. (...), w konsekwencji winna uiścić opłatę w wysokości 2.000 zł z uwagi na pozostawianie pojazdu bez obowiązkowego ubezpieczenia OC przez okres nie dłuższy niż 14 dni (pisma k. 18-24).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów. W odniesieniu do dokumentów prywatnych, w rozumieniu art. 245 k.p.c., złożonych do akt niniejszej sprawy Sąd przyznał im walor prawdziwości, uwzględniając że stanowią one jedynie dowód tego, że określona osoba złożyła oświadczenie w nich zawarte. Ich prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu, a żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich prawdziwości.

Na wstępie należy wskazać, iż stan faktyczny nie był sporny pomiędzy stronami, a jedynie sporne były skutki prawne wynikającego z tak ustalonego stanu faktycznego.

Stosownie do treści o treści art. 10 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, obowiązek ubezpieczenia uważa się za spełniony, jeżeli została zawarta umowa ubezpieczenia, na podstawie której osoba obciążona tym obowiązkiem korzysta z ochrony ubezpieczeniowej, a czas trwania i zakres tej ochrony odpowiadają przepisom ustawy lub odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych wprowadzających obowiązek ubezpieczenia. Umowa ubezpieczenia obowiązkowego nie może obejmować ubezpieczeniem okresu poprzedzającego zawarcie tej umowy. **Ustalenia spełnienia lub nieistnienia obowiązku ubezpieczenia można dochodzić przed sądem powszechnym.**

Podobnie art. 189 kpc stanowi, iż powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Interes prawny zachodzi, jeżeli sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Powyższe określenie interesu prawnego in extenso znalazło aprobatę w judykaturze (por. m.in. wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 kwietnia 2007 r., III AUa 1518/05, LEX nr 257445; wyrok SA w Białymstoku z dnia 7 lutego 2014 r., I ACa 408/13, LEX nr 1437870) Zasada ta nie powinna jednak być pojmowana abstrakcyjnie, w celu zawężającej interpretacji tej przesłanki do wytoczenia powództwa o ustalenie, lecz ze względu na konstytucyjnie gwarantowane prawo do sądu zawsze konieczna jest ocena istnienia interesu prawnego do wytoczenia tego powództwa na tle okoliczności faktycznych konkretnych spraw. Wobec tego należy także dodać, że przyjmuje się istnienie interesu prawnego zawsze, „gdy istnieje niepewność stanu prawnego” (E. W.) lub „gdy stronie nie stoi otworem droga procesu o świadczenie, a strona przeciwna kwestionuje jej prawo lub stosunek prawny” (tak M. W.).

Warunkiem koniecznym dochodzenia roszczenia na podstawie art. 189 jest wykazanie przez powoda, iż posiada on **interes prawny**. W judykaturze wskazano, iż o występowaniu interesu prawnego w żądaniu ustalenia świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tym postępowaniu sporu między stronami, natomiast przeciwko jego istnieniu – możliwość uzyskania przez powoda pełniejszej ochrony w drodze innego powództwa¹¹⁶⁹. Interes ten należy rozumieć zatem szeroko. Pojęcie to powinno być interpretowane z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądu w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej, której nie można się domagać w drodze innego powództwa.

Na wstępie rozważań Sąd, przytaczając art. 189 k.p.c. wskazał, iż niezbędną przesłanką do wytoczenia powództwa o ustalenie jest istnienie interesu prawnego po stronie powoda. W związku z nałożeniem przez pozwanego na powódkę opłaty za brak ubezpieczenia OC pojazdu i wezwania do jej uiszczenia, Sąd uznał, iż powódka w niniejszej sprawie ma interes prawny w ustaleniu nieistnienia wobec niego obowiązku ubezpieczenia OC pojazdu.

Stosownie do treści art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, posiadacz pojazdu mechanicznego obowiązany jest zawrzeć umowę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku ruchem posiadanego pojazdu. Dla określenia pojęcia posiadacza pojazdu trzeba się z kolei posłużyć treścią przepisów kodeksu cywilnego dotyczących posiadania (art. 336 k.c. i n.). Chodzi tu zatem o osobę, która faktycznie włada pojazdem mechanicznym. W przedmiotowej sprawie

niekwestionowanym był fakt nie zawierania przez powódkę umowy ubezpieczenia przedmiotowego pojazdu pomimo nabycia jego prawa własności dnia 19 maja 2017 r.

Stosownie do treści art. Art. 29. 1. Pkt 1 w/w ustawy posiadacz pojazdu jest obowiązany zawrzeć umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych: najpóźniej w dniu rejestracji pojazdu mechanicznego, z wyjątkiem pojazdów historycznych i pojazdów dojazd testowych, ale nie później niż z chwilą wprowadzenia pojazdu do ruchu;

Wprawdzie literalna wykładnia art. 31 ust. 3 Ustawy prowadzi do wniosku, iż właściciel pojazdu obowiązany jest do zawarcia umowy ubezpieczenia OC już w dacie przejścia prawa własności danego pojazdu tj. w dacie uprawomocnienia się orzeczenia o nabyciu własności pojazdu to na uwadze należy mieć również wykładnię celowościową. Zdaniem zaś Sądu, celem wprowadzenia omawianej regulacji była ochrona innych użytkowników dróg przed szkodą powstałą na skutek pojazdu wprowadzonego w ruch. W realiach sprawy pojazd w okresie od 2015 roku do 01 czerwca 2017 roku nigdy nie był użytkowany przez powódkę poprzez wprowadzenie go do ruchu, a przynajmniej ta okoliczność nie została wykazana przez pozwanego zgodnie z ciężarem dowodów z art. 6 kc. Powódka zgodnie z obowiązującymi przepisami, a w szczególności Ustawą Prawo o ruchu drogowym, nie mogła korzystać z pojazdu, albowiem nie tylko nie była jego właścicielką, ale również nie posiadała ważnego dowodu rejestracyjnego pojazdu, a sam pojazd nie posiadał ważnych badań technicznych z uwagi na zmienioną w wyniku przestępstwa tablicę znamionową pojazdu.

Nie istniało zatem niebezpieczeństwo, że pojazd może spowodować szkodę, która zostałaby objęta ubezpieczeniem OC. Wobec tego, pomimo nabycia prawa własności pojazdu przez powódkę, nie zaistniały okoliczności, które mogłyby doprowadzić do powstania szkody wskutek użytkowania tego pojazdu. Niezależnie zatem od literalnego brzmienia omawianego przepisu, w ocenie Sądu, wykładnia celowościowa art. 31 ust. 3 Ustawy uzasadnia ustalenie, iż powódka w okresie od dnia uprawomocnienia się wyroku na mocy którego nabyła własność pojazdu do dnia rejestracji pojazdu o nowych wydanych przez Starostę numer nadwozia - nie była zobowiązana do zawarcia umowy ubezpieczenia OC nabytego pojazdu. W niniejszej sprawie dzień rejestracji pojazdu był tym samym momentem co wprowadzenie pojazdu do ruchu. Absurdalne są twierdzenia pozwanego, iż powódka winna zawrzeć umowę ubezpieczenia OC na pojazd o „starych „ cechach identyfikacyjnych, skoro zgodnie z obowiązującymi przepisami nie mogła korzystać z takiego pojazdu, a gdyby korzystała tj. wprowadziła pojazd na drogę publiczną, to naraziłaby się na odpowiedzialność karną.

Zgodnie z brzemieniem przepisu art. 29 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, prawidłowa wykładnia pojęcia "wprowadzenie do ruchu" nie daje podstaw dla utożsamiania tego zdarzenia z każdym przypadkiem użycia pojazdu na otwartej powierzchni, poza wnętrzem budynku. W tej materii rozstrzygające znaczenie ma bowiem treść art. 2 ust. 1 pkt 14a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, w myśl którego wprowadzeniem pojazdu do ruchu jest wyłącznie wprowadzenie pojazdu na drogę rozumianą zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Ten ostatni przepis przewiduje zaś, że drogą jest wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt. Skoro pojazd powódki o nowych cechach nie został wprowadzony do ruchu, to de facto nie powstał obowiązek, o którym mowa w art. 23 ust. 2 i art. 29 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy. Przedstawiona argumentacja doznaje wzmocnienia jeśli zważyć, jakie warunki winien spełnić każdy pojazd, by mógł uczestniczyć w ruchu. Z przepisu art. 71 ust. 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym jednoznacznie wynika, że pojazd wolnobieżny jest dopuszczony do ruchu, jeżeli odpowiada warunkom szczegółowo wymienionym w art. 66 tej ustawy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.